

Nr 252.

Av herr **Lindblom m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till värnpliktslag.*

I proposition nr 318 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att antaga ny värnpliktslag att träda i kraft redan den 1 januari 1942. Bestämmelserna om de värnpliktigas tjänstgöringsskyldighet ha utbrutits ur den pågående försvarsutredningen. Det torde vara ett enastående fall i vår försvarspolitik, att ett förslag av denna art framlägges alldeles oberoende av försvarsordningen i övrigt.

När övningstiden tidigare i år fastställdes till ett år, skedde detta utan opposition. Man betraktade det hela som ett provisorium betingat av lägets hårda tryck. Annorlunda ställer det sig med det förslag, som nu föreligger. Det gäller inte längre ett provisorium, utan något som får anses vara avsett att bestå även efter stormaktskrigets slut. Visserligen står det statsmakterna fritt att framdeles inrätta sig efter vad som då påkallas, men det är dock önskvärt att undvika alltför ofta återkommande ändringar på hithörande område.

Med hänsyn till de avsevärda ingrepp i den manliga ungdomens levnads- och utbildningsförhållanden, särskilt för den tiondel av den värnpliktiga ungdom, som har att räkna med en tjänstgöring av resp. ett och ett halvt och två år, repetitions- och efterutbildningstider oräknade, samt med hänsyn till den dominerande storleken av de samlade kostnaderna för försvaret, synes det rimligt att alla huvudfrågor som ha med denna sak att göra få bedömas i ett sammanhang. För att kunna få en total bild av hela frågan bör det definitiva avgörandet om utbildningstiden sålunda uppskjutas, tills hela försvarsordningen ligger på bordet. Detta torde inte väsentligt förrycka nuvarande provisorium, som under tiden kan förlängas. Även departementschefen medger att betydande skäl tala för att hela frågan löses i ett sammanhang, ehuru han anser skälen för den ordning han valt väga tyngre.

Det starkaste skäl som anförts för ett beslut nu synes vara att få befälsutökningen snabbare genomförd. Skulle det dock icke vara möjligt att på frivillig väg ordna denna sak under en ytterligare provisorietid? Ett annat av skälen är den behövligen omläggningen av inskrivningsväsendet och värnpliktsregistreringen. Det torde emellertid vara möjligt att antaga föreliggande förslag till värnpliktslag, med undantag för bestämmelserna om de värnpliktigas tjänstgöringsskyldighet, varigenom den nämnda omläggningen skulle komma till stånd.

En annan sak är att man med skäl torde kunna sätta i fråga huruvida en mera permanent försvarsordning under nuvarande förhållanden bör bestämmas. Det synes oss riktigtast att denna sak finge avgöras först sedan stor-

maktskriget vore slut eller förhållandena i världen stabiliserats. I alla händelser bör man icke förfara så, som hittills skett, att riksdagen gång efter annan ställes inför betydelsefulla delar av försvarsfrågan och fattar beslut i dessa utan möjlighet att överblicka det hela och storleken av de kostnader vartill man sammanlagt kommer.

Det nu föreliggande förslaget ger icke någon upplysning om kostnaderna för detsammans genomförande. Dessa torde ej heller kunna beräknas och bedömas annat än i samband med hela organisationsfrågan. Sannolikt får den utökade utbildningstiden, och vad som vidare föreslås i det sammanhanget, långt gående ekonomiska och andra konsekvenser, för vilka riksdagen genom ett beslut redan nu skulle binda sig.

På grund av vad vi sålunda anført hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 318 måtte besluta avslå 27 § i förslaget om värnpliktslag, och att nuvarande bestämmelser i denna del alltså skola gälla.

Stockholm den 12 november 1941.

E. A. Lindblom.

John Björck.

P. J. Näslund.
